

EDITORIAL

Atubangan han natikapaborable nga sitwasyon, papintason an DRK

Pakyas na liwat an todo-gerra han 8th Infantry Division kontra ha rebolusyunaryo nga kagiusan. Hadton Oktubre, gindeklara hini nga mahuhuman na kuno an "insurhensiya" ha katapusan han 2025, kundi waray nira ini makab-ot. Padayon nga nakatindog an Partido, hukbo ngan bug-os nga rebolusyunaryo nga kagiusan ha Eastern Visayas. Tungod kay ginpapasulong hini an demokratiko nga rebolusyon han katawhan (DRK), nga makatadungan ngan ginkinahanglan gud han katawhan, diri ini mapeperdi.

Dugang nga pamatuod han kapakyasan han 8th ID an pagredeploy han 74th Infantry Battalion tikang ha Northern Samar tipabalik ha Rizal ha Luzon. Nahiuna naman nga ginbalik an 42nd IB tikang ha Eastern Samar ti-kadto ha Bicol hadton katapusan han 2024. Ini nga duha nga batalyon duha katuig la nga nag-iha ha rehiyon. Ngan antes pa mahuman an deklarado nga "dedlayn," ginbalhin an hadto anay kumander han dibisyon nga hi Maj. Gen. Ariel Orio ngadto ha Mindanao. Sinaliwan ha iya hi Maj. Gen. Peter Burgonio, hadto anay kumander han pwersa panseguridad ni Marcos Jr nga nagserbe hin waray pa usa katuig.

Nalabay la an mga kumander ngan dedlayn han 8th ID, kundi an DRK nagpapabilin. Ha nakalabay nga tuig, natikahinog pa an mga kundisyon nga paborable para hini.

Tikang katutnga an 2025, naggrabe an krisis pankatilingban ngan pan-ekonomiya. Binuto ngan nagra-bunos ha bug-os nga nasud an kagiusan kontra-korapsyon. Nagsasalwak an kangalas han mga biktima han kalamidad ngan han hiluag nga katawhan nga nasusumo na ha pandambong ha pondo han katawhan ngan natikagrabe nga kakurian, samtang nalangoy ha kurakot an mga naghahadi nga klase.

Ginbay-og hini ha kahadlok an naghahadi nga rehimen Marcos. Nag-

grabe an sumpakiay ha sakob mismo han iya barkadahan. Gindarahug han iya pulis ngan militar an mga pinartisipar ha mga paggios kontra-korapsyon.

Subay ini ha National Action Plan for Unity, Peace and Development (NAP-UPD), an programa ha pasista nga terorismo han estado agud puy-puyon an mga demokratiko nga pakibisog han masa. An NAP-UPD nagseserbe ha katuyuanan han imperyalismo nga US nga ig-andam an pwersa militar han Pilipinas para ha inter-imperyalista nga gerra kontra ha China.

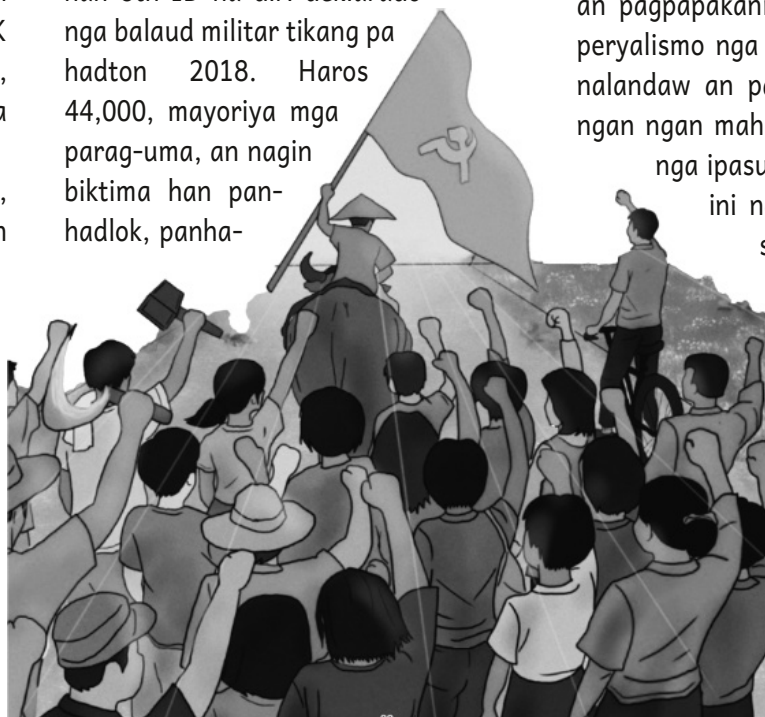
Ha Eastern Visayas, diri mamenos ha 700 nga barangay, o masobra katu-nga kamilyon katawo, an ginpailarum han 8th ID ha diri deklarado nga balaud militar tikang pa hadton 2018. Haros 44,000, mayoriya mga parag-uma, an nagin biktima han panhadlok, panha-

haras, pagsikmit, pagpatay, tortyur, iligal nga pag-aresto ngan detensyon. Hasta yana ginpapailarum ini nga mga komunidad ha mga "lockdown," pwersahay nga pagpapasurender, panmomba, pangistraping ngan magkalain-lain nga militar nga pangabuso.

Ha luyo hini nga dirudiretso nga atake han 8th ID, namentinar han rebolusyunaryo nga kagiusan an sadang nga kusog para ha pagbawi ngan pag-abante. Waray mapugngan an pagtuhop han kagiusan pagtutul-id ha rehiyon. Anuman nga saywar o iskema ha pagpapasurender ginsasalikway han mga kasama nga santop an katukmaan han DRK. Waray duda nga mas damo hira tanding ha pipira nga traydor nga gintalikdan an masa ngan rebolusyon. An mga kasama, kaupod an base panmasa nga may sadang pa nga kusog, amo an puhunan para mahipasulong an DRK.

Para ha 2026, piho nga mahilarum pa an kakurian han katawhan, matikagrabe an pasista nga terorismo ngan magrabe an pagpapakaniyutiyo ni Marcos ha imperyalismo nga US. Atubangan hini, mas nalandaw an pagigin tukma, makatadungan ngan mahugot nga panginahanglan nga ipasulong an DRK. Basta hugot ini nga kakatinnan han rebolusyunaryo nga kagiusan,

piho nga diri ini mapeperdi. Kinahanglan mapasantop ngan mapahangkop ha pinakahilug nga masa an programa han DRK agud dirudiretso nga mapakyas an todo-gerra han estado tubtub nga makab-ot an hul-os nga kadaugan. ■

PKP57: Maupay an sitwasyon para ha pagpasulong han DRK

Ha okasyon han ika-57 nga anibersaryo hini, nagpahayag an Partido Komunista ng Pilipinas nga maupay an obhetibo nga sitwasyon ha sakob han nasud ngan ha bug-os nga kalibutan, sugad liwat an mga suhetibo nga pwersa han Partido ngan mga rebolusyunaryo nga pwersa, agud ipasulong an demokratiko nga rebolusyon han katawhan (DRK).

Ha mensahe han Komite Sentral (KS) hadton Disyembre 26, ginsering hini nga paspas nga nahinog an obhetibo nga sitwasyon ha nasud tikang ha katutnga han 2025, pangilal-an ngaduha han paggrabe han pampolitika ngan pan-ekonomiya nga krisis, ngan han nagsasalwak nga kangalas han katawhan ha paniniyupi ngan pananalumpigos ha ira. Gintudlok liwat hini an natikagrabe nga mga sumpakiay ha pulitika, pinansya, ekonomiya, negosyuhay, ngan militar giutan han pinakadagko nga imperyalista nga nasud, nga nahatag oportunidad para makapagpakusog an mga rebolusyunaryo ha bug-os nga kalibutan.

Kadungan hini, ginsering han KS nga maupay an suhetibo nga sitwasyon tungod kay "an Partido ngan an ngatanan nga rebolusyunaryo nga pwersa aada ha maupay nga kamutangan tanding ha duha katuig an nakalabay." Gintudlok hini an kagiusan pagtutul-id nga gintikangan hadton 2023 komo hinungdan hini. Ha kabugusan, igo-igo an mga pag-abante ha magkalain-lain nga natad han rebolu-

syunaryo nga buruhaton ha naglabay nga tuig. Sugadman, ginkilala hini nga mayda parte nga naurhi "ngan mayda pira nga nahiagum hin destroso tungod han diri pa hul-os nga natutul-id nga mga kaluyahan ngan ha atubangan han waray wantas nga pag-atake han kaaway."

Ha luyo hini, ginseguro han KS nga magpapadayon an waray kasolbaran nga krisis han naghahadi nga sistema tungod ha grabe nga korapsyon, pasista nga terorismo ngan pagpapakaniyutiyo han rehimen Marcos. Ginlauman nga matikahiluag an kagiusan protesta nga nagrabunos ha nakalabay nga mga bulan agud patalsikon ngaduha hira Marcos ngan Duterte. Mabuto liwat an mga pag-ato ha kabaryuhan tungod ha panlupot han tuna han mga parag-uma ngan pandambong ha karikuhan han nasud.

Nanawagan an KS nga hakbuton ini nga higayon agud pahiluagon ngan pakusgon an Partido ngan an rebolusyunaryo nga kagiusan. Mababasa an bug-os nga pahayag ha Disyembre 26 nga ispesyal nga isyu han Ang Bayan. ■

CAFGU ha Leyte, ginreklamo han mga residente

GINREKLAMO HAN MGA taga-Barangay Villa Corazon, Burauen, Leyte an kasamukan nga dara han mga peste nga CAFGU ha ira komunidad. Gin-gawas han *Facebook page* nga Eastern Visayas Media Without Borders (EMWB) an nagpagawas hini nga reklamo hadton Disyembre 18.

Sigon ha reklamo, pira kabeses nga tigda nga napabuto an CAFGU ha kampo ha sakob han baryo ha kabutnga han gab-i o kaagahon, samtang napahuway an mga residente. Nag-iirinom pa an pasista nga tropa. Kundi waray aksyon hini an mga upisyal han barangay ngan han bungto. Ha impormasyon nga nakarawat han Larab, apektado liwat hini an mga kasapit nga barangay nga Buenavista, Damulu-an, Matin-ao, Dina-ayan ngan Villa Aurora ha Burauen, ngan Liberty ha Ormoc City. Pinakaapektado an mga masakit, kabataan, ngan kalagsan.

Pagdiwara han 802nd Infantry Brigade, "dry run" la kuno an ginhimo han CAFGU ngan ginpahimnungan an EMWB. Baton han NDF-EV, waray ha tuhay nga pamin-saron hi Brig. Gen. Pompeyo Almagro para magsering nga makakaturug hin maupay an mga residente samtang mayda nagpapabuto ha apiki. Ginsukna liwat nira an pananarhug ni Almagro ha midya. ■

2 nga sundalo nga napatay ha engkwentro kontra BHB, ginkakangalsan han masa

Ginkalipay han katawhan han San Jose de Buan ngan mga apiki nga komunidad an kadaugan han Bagong Hukbong Bayan (BHB) kontra ha mga pasista nga sundalo han 8th Infantry Division, diin duha nga tropa an namatay ha engkwentro ha Barangay Babaclayon ha nasering nga bungto.

Ginsering ni Ka Tirado Dagohoy, tagapagyakan han BHB-Western Samar, nga lanong ha ranggo han masa an nagin kaswalti han Special Mission Platoon han 81st Military Intelligence Company. Sigon ha mga residente, hira an pauru-utro nga nanhahas

ngan nagbibinalik-balik ha ira mga barangay agud pasurenderon ngan i-Red tag hira. Lupgop han ira saywar hasta an mga komunidad ha Motiong, Jiabong, Paranas ngan San Jorge.

Ginpahimuwa liwat han BHB an pahayag han 8th ID nga ginhimo nga

"human shield" han mga kasama an usa nga bata. Kahuman maseguro han BHB nga nakagawas an pamilya ha balay nga ira ginsak-an hiton nga gab-i, nagpapabuto an usa ha mga Pula nga mangaraway ha kaluyo nga direksyon diin nakadto an sundalo. Pira kaminutos na liwat nga katin han militar an pamilya antes magtikang an buktuhay.

Sering ni Ka Tirado, "Naghihimo nala an mga pasista hin buwa agud tahu-ban an kaarawdan ha kaperdihan." ■

SBDP han NTF-Elcac, pahalipay para ha pasismo

Han aprubaran han kongreso ngan senado an ginproponer nga nasyunal nga badyet para ha 2026, nabuksas nga mabuhos an rehimen Marcos hin mabot ha ₱8.1 kabilyon ha Support to Barangay Development Program (SBDP) han National Task Force (NTF)-Elcac. Ginkundenar ini han magkalain-lain nga grupo, sugad han mga relihiyoso nga grupo, tungod kay nagseserbe ini komo pahalipay para ha pasismo ha kabaryuhan imbes nga batunon an gamot han kakurian ngan armado nga sumpakiay.

Syahan nga ginpatuman an SBDP hadton 2021. Ha Eastern Visayas, kada "benepisyaryo" nga barangay gin-saaran hini hin ₱20 kamilyon, nga ha dayuday nagin ₱4.5 kamilyon ngan ₱2.5 kamilyon ha mga masunod nga tuig. Para kuno ini ha mga *farm-to-market road*, *health center*, klasrum, programa nga *livelihood*, ngan iba pa.

Ha tahub han Regional Task Force, an 8th Infantry Division an nagdidirirer han mga programa han NTF-Elcac ha Eastern Visayas, kalakip an SBDP. Ha pag-aram han Larab, 700 nga barangay ha rehiyon an nalista komo "benepisyaryo" han programa tikang 2021-2025. Katugbang ini han 16% han 4,390 nga barangay ha rehiyon.

Para mahiapi komo "benepisyaryo" an usa nga barangay, kinahanglan magdeklara ini nga "persona non grata" o diri makarukarawat an rebolusyunaryo nga kagiusan, magtukod han Barangay Task Force-Elcac, magpasurrender han mga residente ngan maghimo hin mga "peace rally." An mga yunit han Retooled Community Support Program (RCSP), mga sundalo ngan pulis nga gindedeploy han 8th ID ha mga baryo, an magpipinal kun "cleared" o malimpyo na an usa nga barangay ngan mahiapi ini ha SBDP. Kahuman ini han pira kabulan o tuig han dirudiretso o pabalik-balik nga pagkakampo han RCSP.

Samtang aada ha baryo, nagkakampo an tropa han RCSP ha mga pampubliko nga pasilidad sugad han *barangay hall*, eskoylahan, *singbahan*, *plaza* ngan *health center*. Hasta balay han parag-uma ginhihimo

nga baraks. Wala-tuo an pagtalapas ha katungod han mga sibilyan sugad han panmatay, panharas, ngan iligal nga pag-aresto. Ginhihibang liwat an ira panin anum ngan higamit, ginkakawat hira, pwersahay nga ginpapae-bakwet, ngan ginpapailarum ha "lockdown" an komunidad.

Magawas nga an mga baryo nga api han SBDP amo liwat an ginpailarum ha mala-balaud militar nga kundisyon pinaagi han RCSP. Subay ha pag-aram han Larab, diri mamenos ha 569,666 nga indibidwal o 131,643 nga kabalayan an nahipailarum ha paghahadi militar han 8th ID.

Sering mismo han 8th ID hadton 2020, maabot 1,513 nga barangay an nagdeklara nga "persona non grata" an rebolusyunaryo nga kagiusan. Pagligis ngan pag-ungbaw ini han militar ha sibilyan nga panggubyrnuhan. La-

bot pa, ginpapakita hini nga an paghahadi militar ha kabaryuhan diri la limitado ha mga barangay nga ginpailarum ha RCSP. Subay ha ihap han 8th ID, posible nga inabot ha usa kamilyon katawo an nahipailarum ha paghahadi militar ha rehiyon tikang 2018.

Konsentrasyon han mga panalapas

Nahilista liwat an 43,947 nga biktima han pagtalapas ha tawhanon nga katungod tikang 2018-2025, diin kadaman han mga biktima mga parag-uma. An mga lugar nga mayda pinakadamo nga panalapas ha tawhanon nga katungod amo liwat an ginbuhusan han kadakan han pondo han SBDP. Nagin "pahalipay" an SBDP para ha mga barangay nga ginpailarum ha militar nga paghahadi han mga yunit han RCSP.

Aada ha 44% han nahilista nga panalapas nahitabo ha Northern Samar. Ini liwat an prubinsya nga mayda pinakadamo nga barangay nga "benepisyaryo" han SBDP (240 nga barangay). Kadam-an ha mga kaso han panalapas nahirekord ha Las Navas nga amo liwat an mayda pinakadamo nga barangay nga "benepisyaryo" han SBDP.

"SBDP...", *sundan ha paypay 4*

Mga pagtalapas ha tawhanon nga katungod ha 7 katuig han NTF-Elcac (2018-2025)

Ihap han kaso

474

Pagsikmit

11

Pakyas nga pagpatay

63

Pangastigo

26

Pagpatay

88

Pag-aresto, detensyon

91

Tortyrur

14

Panhibang han propyedad

92

Pwersahay nga pagpaebakwet

6,426

Pananarhug, panharas, intimidasyon*

29,481

Ihap han biktima

43,947

Demolisyon

180

Blokeyo ha pagkaon**

7,445

Reyp, sekswal nga pangabuso

3

*Pinaagi han pagdaup ha indibidwal ngan grupo-grupo (assembly, peace rally, sensus)
**Sugad han "lockdown"

Pagpasidungog Mormor "Ka Turing" Arnesto

Pula nga saludo ngan hitaas nga pagpasidungog an ginpapaabot han Rodante Urtal Command kan Mormor "Ka Turing" Martines Arnesto, usa ha mga namatay ha desperado nga *aerial strike* han pasista nga Joint Task Force Storm ngan 78th Infantry Battalion ha Barangay Nipa, Palapag, Northern Samar hadton Nobyembre 29. Kaupod niya nga namatay an iya asawa nga hi Presilda "Ka Hilda" Gerbon. Nakikiduyog kami ha kasubo ha ira nailo nga kabataan, pamilya, kapareho nga naninindugan nga parag-uma ngan mga nagin kaupod ha yunit han Bagong Hukbong Bayan (BHB).

Mahitatanding an nalalain nga kapas ni Ka Turing ha karakter nga hi Dersu Urzula na pelikula nga ginhimo ni Akira Kurosawa. Maupay gud ha tereyn ngan panganganop hi Ka Turing. Ini nga kabatiran iya pa napauswag ngan napanday ha pira kadekada nga paghangkop ha iya klase komo parag-uma ngan komo rebolusyunaryo.

Gin-anak hi Ka Turing ngan dinako ha bubkiron nga ligid han Mount Bubyon, nga ginlulupgop han bungto han Palapag, Mapanas ngan Catubig. Hadton 1979, nagserbe ini nga bag-o nga puruy-anan han mga nagresetol nga parag-uma tikang ha Sityo Canonghan ha Palapag, nga nag-ebakwet tungod ha pasista pangatake han 60 Philippine Constabulary Battalion. Dihi napanday hi Ka Turing ha kolektibo nga paggios para ha pagpapauswag han produksyon, sugad liwat ha iya pagkabisa ngan pagbasa han tereyn tubtub ha kasusudkan.

Kahuman mapatalsik an diktadura nga Marcos Sr, igin-abre an pagpabalik han mga nagresetol ha ira baryo. Kundi, nagpabilin an pamilya ni Ka Turing tungod kay aadto na an ira pakabuhian ngan diri hira hul-os nga natapod ha bag-o nga rehimen Aquino.

Utro nga nahiagum an ira pamilya

han pasista nga pangatake hadton 1993-1994. Ginransak an ira balay, ginkawat an ira mga inataman nga hayop ngan higamit, ngan gindakop an iya iroy.

Nagin aktibo nga kaapi hi Ka Turing han yunit milisya ngan ha dayuday han Partido. Ginpakita niya an hiluag nga kahibaruhan ha tereyn, sugadman an kabaltok ha pagbasa han gios han kaaway ha panahon han mga pankombat ng operasyon. Dako an nagin papel niya ha paghahatag kahibaruhan ha mga kaapi ngan kumand han BHB. Pira kabeses hiya binulig nga makamaniobra an BHB tipagawas han pag-ensirkulo han kaaway. Aktibo hiya nga pinartisipar ha pagrekon ngan pageguro han seguridad han masa ngan kasama.

Komo tawo ngan rebolusyunaryo mayda liwat mga kaluyahan hi Ka Turing. Nagresulta ini ha usa nga pagsasayop ha igkasi niya parag-uma, nga hul-os man niya nga ginkikilala. Igin-abre niya an iya kalugaringon ha imbestigasyon ngan desisyon nga gintalinguha man niya nga ginpatuman.

Ha pagsurender han traydor ngan nakumbert han kaaway nga hi Rimando "Dudong" Baluya hadton 2020 ngan an kasunod nga pangatake han

20th IB ha ira baryo, kaupod hi Ka Turing ha mga waray magpauwat. Nagpabilin hiya nga madig-on ngan nagpadayon ha mga rebolusyunaryo nga buruhaton.

Sugad na la an desperado nga panalinguha han pasista ng militar agud pasurenderon hiya ngan gamiton kontra ha kagiusan. Hadton 2023, iligal nga gin-aresto, ginhadlok ngan iginpriso ha kampo han 74th IB an iya asawa ngan upat nga anak kaupod an tulo nga menor de edad. Ginhimo hira nga *hostage* agud piriton nga sumurender hi Ka Turing. Gin-atentar pa nga igkumbert komo aset han militar hi Ka Hilda.

Waray magpabantad hi Ka Turing. Lugod, gin-giyahan niya hi Ka Hilda nga makagawas tikang ha panhohostage han kaaway, sugad liwat an iya mga anak. Kahuman hini, nagdesisyon hira nga hul-os nga panahon nga gumios ha BHB. Pormal hira nga igindeklara nga Pula nga mangaraway hadton Marso 2024.

Ginpamatud-an han kinabuhi ni Ka Turing, anuman an iya mga pagkukulang, labaw nga landaw an igin-gahin niya nga panahon ngan paggamit han iya kapanalagsahon ngan ispesyal nga kahibaruhan para sa rebolusyon. Waray pagtalikod ngan pagtraydor hi Ka Turing bisan anupaman kakuri an mga sakripisyo. Tubtub ha iya urhi nga gininhawa, ginpakyas niya an kaaway nga gamiton an iya kahibaruhan kontra ha masa nga parag-uma ngan ha rebolusyon.

Tikang ha pahayag han Rodante Urtal Command, BHB-Northern Samar, Disyembre 12, 2025. **L**

"SBDP...", *tikang ha paypay 3*

Kalakip ha 10 nga bungto nga mayda pinakadako nga pondo han SBDP an Catubig, Catarman, ngan Palapag. Sugad han Las Navas, nahiagum ini han grabe nga pangatake sugad han panmomba, panmatay, ngan pagsurender.

Maabot 26% naman han mga kaso

an nalista ha prubinsya han Samar. Ha bungto han San Jose de Buan nalista an pinakadamo nga ihap han insidente han pan-gigipit ha masa. Diri na urusahon nga 13 ha 14 nga barangay hini gin-api komo "benepisyaryo" han SBDP.

Nahitabo naman ha Leyte an 15% han mga pagtalapas ngan haros 11%

ha Southern Leyte. Kadam-an han mga kaso nalista ha mga bungto han Jaro, Sogod ngan Bontoc. Narekord liwat ha mga syudad sugad han Tacloban an mga kaso han detensyon ngan pan-gigipit han mga kabatan-unan-estudyante, aktibista ngan tagdepensa ha tawhanon nga katungod. **L**